

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

Του συνεργάτου μας κ. ΚΥΡ. Δ. ΒΑΦΕΙΔΗ (Θρακιώτη)

Στην σειρά των διαφόρων έκδόσεων εις διβλία και περιοδικά γύρω από την χαμένη Πατρίδα μας την Ανατολική Θράκη μας, στην κορυφή θα μπορούσε να πη κανείς έφέτος εύρίσκεται το από 416 σελίδες σε σχήμα 16ον και σε χαρτί πολυτελείας ΒΙΒΛΙΟ, της ακούραστης έρευνητριάς και λαογράφου της πατρίδος μας Έλπινίκης Σταμούλη Σαράντη υπό τον τίτλον «Από την Ανατολική Θράκη — Η Σηλύβρια με τα γύρω της χωριάς Τόμος Α΄. (Πρώτος Τόμος)».

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Έλευθερουπόλεως Γέροντος κ. κ. Σωφρονίου & τουτέως Γερουσιαστού Καβάλας σεβαστού μου φίλου κ. Μιλτιάδη Σταμούλη, άκολουθεί επί σειράν έτών τώρα, με ποικίλας εκδόσεις και ιστορικάς μονογραφίας την παράδοσι της Πατριαρχικής οικογενείας της, ήτοι την διάδοσιν και καταγραφή κάθε λαογραφικού στοιχείου της Θράκης μας και ιδίως της γεννετείας της της γραφικής κωμοπόλεως της Προποντιδος Σηλυβρίας.

Με μίαν μέθοδον ταξινομήσεως του υλικού που θα ήπρεπε

να την έχη δώση δικαιωματικά την έδραν της Λαογραφίας εις το Πανεπιστήμιον, συγκεντρώνει, έλέγχει, διασταυρώνει, δλον τον πλούτον των εθίμων & δοξασιών της Πατρίδος της & τα δίδει εις τον ιστορικόν του μέλλοντος της Πατρίδος της και εις τον νοσταλγόν άναγνώστην της σήμερον ολοκληρωμένα, κλιμακωμένα και με μίαν άσυνήθη εύρύτητα.

Η κ. Σαράντη με το τελευταίο διβλίο της οδηγεί και ημάς που έρασιτεχνικώς ασχολούμεθα κατά περιόδους με την αληθομόνητη Θράκη μας, πώς να καταπιανόμεσθε με την περισυλλογή λαογραφικού υλικού της πατρίδος μας.

Τυχερή ή Σηλύβρια που έχει ως ιστορικόν της την κ. Σαράντη. Με εύσυνειδησιν ταξινομεί στο νέον διβλίο της το άθρονο υλικό. Προλογίζει το σύγγραμά της με ένα θαυμάσιο

ποίημα της Άλεξάνδρας Παπαδοπούλου (1867—1906).

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

Πατρίδα με κάστρα τ' άψηλά, με τα γαλάζια κύματα λουσμέ (νη πρωτότοκη του Βυζαντίου άδελφή πώς στέκεις έτσι παραπονεμένη;

και στην πρώτη σελίδα του όγκώδους διβλίου της παραθέτει ως υπότιτλο ή συγγραφέυς «Από τον πόνο των Θρακών» του Θανάση Μπορόζη (1) από την Στρώτζα. Ας χαμηλώσαν τα θούνα να έ (δλεπα την Θράκη να κυματίζ' ή θάλασσα να παί ξη τ' αεράκι.

Εσείς πουλιά του ούρανού δλα (μαζύ να κλαίτε, ή Θράκη μας ή έμορφη πώς χά (θηκε να λέτε Συνοπτικά ή συγγραφέυς μάς

δίδει σε σύντομη περιγραφή την ιστορία της Σηλύβριας από το 675 π.χ. από την Σήλιν μεχρι της καταστροφής του 1922. Κλιμακώνει εύθως άμέσως το πολύτιμο Έθνικό υλικό της με τα Λαογραφικά της Σηλύβριας και των γύρω χωριών της. Δέν συγκρατούμαι από το να άντιγράψω και να παραθέσω ένα προκοσμήφωνον της Παπαδιδας Έλένης έπιβατιανής, γιαγιάς της συγγραφέως.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ: Άναστασίας Παπα Γιώργη από Έπιβάτας, Οκτώβριος 1833 Έν ονόματι του Κυρίου ήμών Ίησου Χριστού θέλουσα έγώ ή Έλέδωνίσω την θυγάτέρα μου Άναθωνίσω την θυγάτέρα μου Άναστασίαν νομίμως και κανονικώς κατά την διάταξιν της Ίεράς ήμών Χριστιανικής Όρθοδόξου πίστεως μετά του κύρ Χ' Κωνσταντή παπά σταμούλη τιμίου πραγματευτού πρώτον μόν

δίδω εις αύτην την εύχήν μου έκ ψυχής και καρδιάς δεύτερον δέ: δίδω την κάτωθι σεσημειωμένην προίκα, ως όνομαστί φαίνετι, τη έπιβεβαιώσει σεβασμού άγίου Γέροντος εις ένδειξιν διηνεκή και άσφάλειαν.

ό έπιβεβαιοί: άωλγ Όκτωβρ. 19 (1833) α) Μία πρώτη φορεσιά άκροαζε φουστάνι, σαμούρι κοντογούνι.

6) Δευτέρα, σαλόκη φουστάνη, με μίλο κοντογούνι.

γ) Τρίτη, άμερινό φουστάνι με πέτζικο σαμούρι.

δ) Τετάρτη, κασμήρι φουστά νι με κακούμη κοντογούνι και τα κοριτζιάτικα της. 15 «δέκα πέντε πουκαμισόδρακα» 15 πετζέδες» 1 «ένος όντά κυπριότι κον τακίμι και στρώση, 2 «δύο στρώματα. 2 «δύο παπλώματα» 4 μαξιλάρες, 4 τέσσερα έτιμα μικρά μαξιλαράκια, 20 σεν

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εις την 6ην σελ.

Handwritten signature: Kyr. D. Vafeydis

Handwritten text: Ταχυέως Κεβέ' 22ας 23/12/56

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἐκ τῆς 1ης σελ.

τόνια, 5 φακιόλια διαφορετικά, 1 λεκανοίπρικον. (ἀντὶ τούτου δέδοται τὸ μαγκάλι, 1 σινὶ, 2 τεντζερέδες 4 σαχάνια, 1 σепέτι, 2 πρωσόψια κεντημένα 15 βρακοζώνες κεντητές, 1 σπαλέτο, 1 μαγκάλι:, ἥτοι καὶ τὸ μισὸν ὀσπήτιόν μου τὸ ἐν ἐπιβάτες κείμενον.

ἐγὼ ἡ Ἑλένη παπαδιὰ ἐπιβάτι νῆ στέργω καὶ ὑπόσχομαι τᾶνωθεν

Μετὰ τὰ λαογραφικά τῆς Σηλύβριας, Ἐπιβατῶν, φαναρίου, Ἐξαστέρου Δελεωνῶν Τσανδῶς & Οἰκονομίου ἡ συγγραφεὺς παραθέτει τὰ Λατρευτὰ ἔθιμα τοῦ τόπου, τὰ ἀγροτικά, τὰ παιχνίδια.

Εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον καταγράφει τ' ἀγιάσματα τῆς Θράκης ἐν συνεχείᾳ «τὸ πῶς γιατρεύουν στὴν Θράκη», ἀπὸ τὰ φυτὰ τῆς Θράκης, αἰνίγματα, παροιμίες καὶ παροιμιώδεις φράσεις.

Τέλος εἰς ἀνεξάρτητον κεφάλαιον κατόπιν τῶν ὡς ἄνω λαογραφικῶν ἐρευνῶν τῆς, ἡ «σφαγὴ τοῦ Οἰκονομίου καὶ ἡ Πα

ναγία» καὶ ἰδιαίτερον σημείωμα διὰ τὰ Ἀρχιγένεια Διδασκαλεία Θράκης 1857 Ἀθηνᾶς Γαῖτανοῦ Γιαννοῦ — ἐπιμελεῖα Ζωῆς Μελανδινοῦ.

★

Ὡς κατακλείς τοῦ ἔργου τῆς κ. Σαράντη παρατίθενται πολὺτιμα βιβλιογραφικὰ σημειώσεις τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κ. Μιλτ. Σταμούλη διὰ πᾶν ὅτι ἐγγράφη περὶ τῆς Θράκης ἀπὸ τὸ 1871 μέχρι σήμερον.

Μετὰ τὰ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνεκτίμητον συμβολὴν τῆς εἰς ἱστορίαν τῆς Θράκης πρὸς τὴν κ. Ἐλπινίκην Σταμούλη—Σαράντη, ἀναμένομεν καὶ Δεύτερον Τόμον.

Κ.Δ.Β.

1) Ὁ Θανάσης Μπαρόζης ἀπὸ τὴν Στράντζα τὸ 1914 πού τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸ χωριό του κατέφυγε στὴν Δράμα. Τὸ 1916 κατὰ τὸν α' παγκόσμιον πόλεμον οἱ Βούλγαροι μαζὶ με ἄλλους ὁμήρους ἀπὸ τὴν Δράμα πῆραν & τὸν Μπορέζη στὴ Βουλγαρία & τοὺς ἔβαλαν σὲ καταναγκαστικά ἔργα. Ἐκεῖ πάγωσαν τὰ πόδια τοῦ ὠραίου παλληκαριοῦ καὶ ἐπέστρεψε με κομμένα τὰ πόδια.

Σταμούλης

Καθα 12/12

22/12/16